

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Organisation Region Värmland	Version 5
Dokumentägare Elisabeth Skalare Levein Smittskyddssjuksköterska	Fastställare Anna Skogstam Smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2026-06-10	Giltig t.o.m. 2028-06-09

Placering av barn med blodburen smitta i förskola och skola

Gäller för: Hälso- och sjukvård samt förskola och skola, årskurs F-9.

Informationsansvar och sekretess vid placering av barn med blodsmitta

- Information om blodsmitta hos ett enskilt barn får endast lämnas ut till förskola eller skola efter samtycke från barnets vårdnadshavare. Samtycke inhämtas av behandlande läkare som i sin tur informerar Smittskydd Värmland om samtycke givits.
- Behandlande läkare ska i god meddela Smittskydd Värmland innan placering ska ske på förskola eller skola.
- Information till **förskola** ges av Smittskydd Värmland. Vid behov kan behandlande läkare komplettera informationen om den medicinska bedömningen till förskolan.
- Information till **medicinska elevhälsan** (skolsköterska) ges av behandlande läkare. Undantag är obehandlad hiv och ej välinställd hiv där information ges av både behandlande läkare och Smittskydd Värmland.
- I samband med att information ges till förskolerektor/rektor ska kontaktuppgifter till behandlande läkare samt till Smittskydd Värmland förmedlas. Viktigt att också att informera om sekretessregler som gäller för den/de som tar emot informationen om det enskilda barnet.
- Allmän information om till exempel smittvägar och behov av vaccin får ges men **utan att namnge det enskilda barnet**.

Smittskyddslagen

Hepatit B, hepatit C och hiv klassas enligt smittskyddslagen (SFS 2004:168) som allmänfarliga sjukdomar. Det innebär att den smittade måste följa de förhållningsregler som den behandlande läkaren ger utifrån smittskyddslagen. Vid tillbud med blod har det smittade barnet/vårdnadshavare informationsplikt vilket innebär skyldighet att informera om sjukdomen eftersom det finns en risk för smittöverföring. Vårdnadshavare och barn får via behandlande läkare successivt åldersanpassad smittskydds-information. Från cirka 10 års ålder förväntas barnet kunnat ta ett större ansvar för sin blodsmitta. Någon absolut åldersgräns kan inte fastställas, utan mognaden avgörs av behandlande läkare i varje enskilt fall.

Att tänka på vid kontakt med blod

Det finns både barn och vuxna med blodburen smitta som inte är kända inom sjukvården. Därför ska **allt blod betraktas som smittsamt**.

Förskolerektor/rektor och medicinska elevhälsan ansvarar för att all personal har kunskap om blodburen smitta och att det finns tillgång till handskar, handsprit och desinfektionsmedel. Regelbunden genomgång med personal om hur tillbud med blod ska hanteras bör ske minst en gång per läsår. Det är viktigt att all ny personal informeras. Blodlaborationer med humant blod ska inte förekomma inom undervisningen i skolan.

Detta smittar inte

Hepatit B, hepatit C och hiv smittar inte vid socialt umgänge, inte via kramar, pussar eller tårar. Avföring, urin, kräkning eller nässeekret som inte är blodtillblandat smittar inte. **Blod på oskadad hud medför ingen smittrisk.**

Sjukdomsinformation

Hepatit B

Hepatit B är ett virus som orsakar inflammation i levern. Man kan ha hepatit B lång tid utan att märka det. Viruset smittar via blod och sexuell kontakt. Cirka 300 miljoner människor i världen har kronisk hepatit B. De flesta har fått smittan ifrån sin mamma genom smitta vid förlossning. Risken för kronisk sjukdom är större ju yngre man är vid smittotillfället. Hos vuxna läker infektionen oftast utan att ge några bestående men, men cirka 5 procent utvecklar en kronisk leverinflammation. På sikt medför det en risk för utveckling av skrumplever och levercancer.

Det finns effektivt vaccin mot hepatit B. Sedan 2016 erbjuder samtliga regioner i Sverige kostnadsfri vaccination mot hepatit B till alla spädbarn inom ramen för regionala vaccinationsprogram, i Värmland from 1 juli 2014.

Vaccin ska också ges till personer som just har utsatts för känd eller förmodad hepatit B-smitta (postexpositionsprofylax) för att undvika smittöverföring. Det ska ges snarast, helst inom 24 timmar men allra senast inom en vecka efter tillbudet.

Det finns idag ingen botande behandling mot hepatit B men vuxna kan i vissa fall behandlas med läkemedel som minskar virusmängden. Behandlingen fungerar dock sämre på barn.

Hepatit C

Hepatit C är ett virus som orsakar inflammation i levern. Viruset smittar via blod i första hand. Vanligaste smittvägen är genom intravenöst drogmissbruk när injektionsverktyg delas. I sällsynta fall kan smitta överföras från mor till barn och via sexuella kontakter. I början av sjukdomen får de flesta inga sjukdomssymtom. Infektionen kan läka ut men de flesta får en kronisk, livslång infektion som på sikt medför risk för utveckling av skrumplever och levercancer.

Det finns inget vaccin men det finns bra och enkel behandling som botar hepatit C.

Hiv

Hiv är ett virus som påverkar immunsystemet. Viruset smittar via blod och sexuell kontakt. En obehandlad hivinfekterad mor kan överföra smitta till barnet under graviditeten, vid förlossningen och genom amning. En infektion med hiv läker inte ut och ingen botande behandling finns, men idag finns läkemedel som minskar virusmängderna i kroppen. Om de tas på rätt sätt kan en person med hiv leva ett långt och bra liv är då och risken att smitta någon annan med hiv minimal. Vid välinställd behandling mot hiv minskar virusmängden i blodet så mycket att man inte smittar vid sexuellt umgänge. Behandlingen är livslång. Om inte behandling ges kommer immunförsvaret försvagas efter en tid och ovanliga infektioner eller cancer kan utvecklas. Detta sena tillstånd kallas aids.

Vid tillbud med risk för blodsmitta som till exempel stick- och skärskador samt delning av injektionsverktyg, är smittrisen från en person med välinställd hiv-behandling inte lika väl studerad och smittsamhet kan därför inte helt uteslutas. Vid misstänkt smittillbud kan det i undantagsfall vara aktuellt att ge förebyggande behandling med hiv-läkemedel för att förhindra smittöverföring. Behandlingen påbörjas omedelbart efter tillbudet, helst inom 24 timmar och aldrig efter 72 timmar. Ställningstagande till sådan behandling tas av infektionsbakjour.

Ansvarsfördelning mellan behandlande läkare och Smittskydd Värmland

Behandlande läkare ska meddela Smittskydd Värmland vid planerad placering av barn med blodsmitta i förskola/skola oavsett om informationsbehov till förskola/skola föreligger.

Barn med hepatit B

Förskola

Vid placering av barn med kronisk hepatit B på förskola bör förskolerektor och berörd personal informeras, under förutsättning att vårdnadshavare gett sitt medgivande.

Personal och barn i gruppen, som tidigare inte är vaccinerade mot hepatit B, ska erbjudas kostnadsfri vaccination mot hepatit B innan barnet placeras i barnomsorg. Detta gäller under barnets hela förskoleplacering, vilket innebär att när nya barn och ny personal börjar på förskolan ska de erbjudas vaccination om de är ovaccinerade.

Behandlande läkares ansvar

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till förskolerektor och berörd förskolepersonal.

Smittskydd Värmlands ansvar

- Informera förskolerektor och bistå med informationsbrev som kan förmedlas till berörd personal och berörda vårdnadshavare. Vid behov kan personal från Smittskydd Värmland också via fysiskt eller digitalt möte informera dessa grupper.
- Ta fram en plan för vaccination mot hepatit B av ovaccinerad personal/ ovaccinerade barn som går på förskolan, i samarbete med Vaccination Värmland och/eller Barnhälsovården.

Skola

När barnet börjar skolan anses smittrisker låga. Någon vaccination av klasskamrater eller personal behöver i regel inte utföras. I normalfallet behöver rektor inte informeras men individuellt ställningstagande bör tas i varje enskilt fall. Om särskilda skäl föreligger för att informera rektor ska vårdnadshavare gett sitt medgivande.

Behandlande läkares ansvar

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till medicinska elevhälsan (skolsköterska) och vid behov också till rektor.
- Informera den medicinska elevhälsan (skolsköterska).

Smittskydd Värmlands ansvar

- Informera rektor i de fall särskilda skäl föreligger för att informera.

Barn med hepatit C

Förskola

Vid placering av barn med kronisk hepatit C på förskola rekommenderas att förskolerektor och närmast berörd personal informeras, under förutsättning att vårdnadshavare gett sitt medgivande.

Behandlande läkares ansvar

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till förskolerektor och till berörd förskolepersonal.

Smittskydd Värmlands ansvar

- Informera förskolerektor och berörd förskolepersonal.

Skola

När barnet börjar skolan ska den medicinska elevhälsan (skolsköterska) alltid informeras om inte särskilda skäl föreligger, under förutsättning att vårdnadshavaren gett sitt medgivande.

- I normalfall behöver rektor inte informeras men individuellt ställningstagande bör tas i varje enskilt fall. Om särskilda skäl föreligger för att informera rektor ska vårdnadshavare gett sitt medgivande.

Behandlande läkares ansvar

- inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till medicinska elevhälsan (skolsköterska) och, om särskilda skäl föreligger, också till rektor.
- informera den medicinska elevhälsan (skolsköterska).

Smittskydd Värmlands ansvar

- Informera rektor i de fall särskilda skäl föreligger.

Barn med hiv

Förskola

Det är behandlande läkare som ansvarar för att kontinuerligt bedöma om barnet har en välinställd behandling mot hiv. Vid placering av barn med välinställd behandling mot hiv på förskola behöver inte förskolerektor och berörd personal informeras. Information ges endast om särskilda skäl föreligger, under förutsättning att vårdnadshavarens gett sitt medgivande. Exempel på detta kan vara då behandlande läkare bedömer att det föreligger faktorer som medför förhöjd smittrisk trots välinställd behandling eller vid sociala skäl som motiverar att information kan behöva ges.

Behandlande läkares ansvar - *Välinställd behandling mot hiv*

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till förskolerektor i de fall särskilda skäl föreligger.

Smittskydd Värmlands ansvar - *Välinställd behandling mot hiv*

- Informera förskolerektor i de fall särskilda skäl föreligger.

Vid placering av barn med *ej välinställd behandling* eller *obehandlad hiv* på förskola bör förskolerektor och närmast berörd personal informeras, under förutsättning att vårdnadshavarens gett sitt medgivande.

Behandlande läkares ansvar - *ej välinställd behandling eller obehandlad hiv*

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till förskolerektor och till berörd förskolepersonal.

Smittskydd Värmlands ansvar - *ej välinställd behandling eller obehandlad hiv*

- Informera förskolerektor och berörd personal.

Skola

När barnet börjar skolan ska den medicinska elevhälsan (skolsköterskan) alltid informeras om inte särskilda skäl föreligger, under förutsättning att vårdnadshavarens gett sitt medgivande.

Detta gäller vid både obehandlad och behandlad hiv (såväl välinställd som ej välinställd).

I normalfall behöver rektor inte informeras men individuellt ställningstagande bör tas i varje enskilt fall. Om särskilda skäl föreligger för att informera rektor ska vårdnadshavare gett sitt medgivande.

Behandlande läkare - *Välinställd behandling mot hiv*

- inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till medicinska elevhälsan (skolsköterska), och om särskilda skäl föreligger också till rektor.
- informera medicinska elevhälsan (skolsköterska).

Smittskydd Värmlands ansvar - *Välinställd behandling mot hiv*

- Informera rektor i de fall särskilda skäl föreligger.

Behandlande läkares ansvar - *Obehandlad hiv eller ej välinställd behandling*

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att information får ges till medicinska elevhälsan (skolsköterskan), och vid behov också till rektor.
- Informera medicinska elevhälsan (skolsköterska) i samråd med Smittskydd Värmland.

Smittskydd Värmland - *Obehandlad hiv eller ej välinställd behandling*

- Informera medicinska elevhälsan (skolsköterska) i samråd med behandlande läkare och vid behov också informera rektor.

Lathund - ansvarsfördelning vid placering av barn med blodsmitta i förskola/skola

Behandlande läkare ska alltid meddela Smittskydd Värmland vid planerad placering av barn med blodsmitta, oavsett om informationsbehov till förskola/skola föreligger.

Förskola/barnomsorg

	Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att förskolerektor/berörd förskolepersonal får informeras	Informera förskolerektor, berörd förskolepersonal och vid behov vårdnadshavare på förskolan
Hepatit B	Behandlande läkare	Smittskydd Värmland. Planerar också för vaccination mot hepatit B.
Hepatit C	Behandlande läkare	Smittskydd Värmland
Hiv välinställd behandling	Behandlande läkare, behövs endast om särskilda skäl föreligger	Smittskydd Värmland, behövs endast om särskilda skäl föreligger
Hiv obehandlad/EJ välinställd behandling	Behandlande läkare	Smittskydd Värmland

Skola, från och med förskoleklass

	Inhämta samtycke från vårdnadshavare om att medicinska elevhälsan (skolsköterska) och vid behov rektor får informeras	Informera medicinska elevhälsan (skolsköterska)	Informera rektor
Hepatit B	Behandlande läkare	Behandlande läkare	Smittskydd Värmland, behövs endast om särskilda skäl föreligger
Hepatit C	Behandlande läkare	Behandlande läkare	Smittskydd Värmland, behövs endast om särskilda skäl föreligger
Hiv välinställd behandling	Behandlande läkare	Behandlande läkare	Smittskydd Värmland, behövs endast om särskilda skäl föreligger
Hiv obehandlad/EJ välinställd behandling	Behandlande läkare	Behandlande läkare i samråd med Smittskydd Värmland	Smittskydd Värmland

Åtgärder vid tillbud med blod i förskola och skola

Blödande sår	<ul style="list-style-type: none">▪ Stoppa blodflödet.▪ Tvätta såret med tvål och vatten.▪ Lagg på täckande förband.
Blod på oskadad hud	<ul style="list-style-type: none">▪ Skölj rikligt med vatten och tvätta med tvål.▪ Torka noga.▪ Desinfektera med handdesinfektionsmedel.
Blodstänk i öga eller mun	<ul style="list-style-type: none">▪ Skölj rikligt med vatten.
Stick- och skärskada	<ul style="list-style-type: none">▪ Skölj rikligt med vatten och tvätta med tvål.▪ Torka noga.▪ Desinfektera med handdesinfektionsmedel.▪ Sätt på förband/plåster.
Blod på ytor, föremål eller textilier	<ul style="list-style-type: none">▪ Torka av.▪ Desinfektera med ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt, till exempel Dax ytdesinfektion 70+, alternativt Virkon eller Klorin (inte på textilier). <p>Blodfläckade textilier ska tvättas i minst 60 o C. Torktumla om möjligt, alternativt torka i torkskåp.</p> <p>Obs! Rengöringsmedel ska förvaras barnsäkert.</p>

Allt blod ska betraktas som smittsamt! Använd alltid engångshandskar vid kontakt med blod. Blodigt avfall förpackas i separat avfallspåse och kan efter förslutning kastas som vanligt avfall.

Blödningskit-förslag på innehåll

- Handdesinfektionsmedel
- Ytdesinfektionsmedel
- Engångshandskar och engångsförkläden, gärna långärmade, för att skydda kläderna
- Några plastpåsar
- Pappersrulle, till exempel hushållspapper, toapapper eller torkpapper
- Första förband och plåster

Gör i ordning några kit och förvara dem på platser all personal känner till. Ta med ett kit vid utevistelse och på utflykter.

Utarbetad av: Elisabeth Skalare Levein och Anna Skogstam i samarbete med barn- och ungdomsmedicin på Centralsjukhuset i Karlstad, barnhälsovården i Värmland och skolhälsovården i Värmland.